

Persunal, luc, famigliar

2. Café rumantsch a Flem

Margis-sera han la Lia Rumantscha e la Cuminonza romantscha da Flem envidau per la secunda gada al Café rumantsch. La promotura dalla Lia Rumantscha, Alice Bertogg-Darms, ha beneventau 16 persunas all'occorrenza a Flem. Sco gia l'emprema gada avon in meins ei puspei glicud da tuttas vegliadetgnas separticipada. Curdaun en egl specialmeins ei che era quella occorrenza ha puspei anflau gl'interess da persunas pli giuvnas sco p.ex. mummias d'affons pigns. La menadra dil Café rumantsch, Claudia Margison-Casanova, ha beneventau oravontut il hosp dalla sera Marian Gort. Marian Gort ei carschida si a Rueun e sezza era ina mumma giuvna. Actualmeins sefatschenta ella culla terapia da hipnosa e trenament mental. Sias professiuns ein pli vastas, schiglioc eis ella aunc scolasta; scolasta d'aissa e moun-tainbike. A Flem porscha ella ses sur-setschs cul logo romantsch «temps per tei» (www.tempsperitei.com).

Marian Gort ha raquintau e rispundiu librameins ord il decurs da sia veta da pign ensi entochen oz. Aschia ha ins intervegniu co ella ei arrivada tier l'occupaziun professiunala dad oz sco trenadra mentala e terapeuta da hipnosa. Ella ha discuriu da sia scolaziun sco scolasta e sia pratica el sector dalla scola. Lu ha ella spert anflau la via tier ina tematica centrala dalla sera, la hipnosa. Siu patratg ch'els carstgauns seigien en general mintga gi sutta posts a hipnosa ha ella suttrahau cun exempels. Ella ha puntuau che la hipnosa seigi program en nosa veta da mintgagi. Tals patratgs han animau las presentas ed ils presents da far part dil di-



Cun quels cavazzins ei la referenta Marian Gort sepresentada. FOTO GIOSCH GARTMANN

scuors e tschentar damondas. Aschia eis ei era sedau in discuors luc ed emperneivel. Ils presents ein stai impressiunai dalle experientschas che Marian Gort ha presentau ed entschiet a raquintar ord l'atgna veta. La discussiun havess tgnuschameins saviu ir vinavon. La menadra dil «Café» ha denton – demai ch'il temps era spariu – encuretg ed anflau la finiziun dalla sera. Enqualin ha per lu realisau che las mesiras da schurmetg e las mascrinas han disturbau mo pauc l'atmosfera dalla sera. Nus selegrein digl interess per la nova purschida a Flem dil Café rumantsch ed envidein gia oz alla proxima caschun.

Giosch Gartmann, Flem

Crer a sesez e viver aschia ch'ins sa

DA GIUSEP NAY*

Mariano Tschuor ha tutta raschun cun sia analisa en sia davosa columna, tut tgei ch'ei iu e va adina dapli en muschna en nies stadi e nosa societad ils davos dis ed onns. Sia conclusiun sai jeu denton buca parter dil tut.

Sch'il president da nosa dertgira cantunala - aunc en uffeci entochen il davos digl onn - empurova da baffegiar in'impurtonta decisiun dalla dertgira federala per absoluta trasparenza dalla giurisdiziun era da quella, lu piarda lezza - era suentier siu secutener en viers in collega critic, sincer e curaschus, sco tut(ta)s derschader(a) stuessan esser - tutta credibilitad. Ei fa allura era buca surstar che reprimandas da nosa suprema dertgira pervia da sentenzias retardas en caussas urgentas per il beinstar d'affons restan ignoradas vinavon a Cuera aunc suentier ulteriurs plirs meins. Quei fa piarder la confidanza en nies stadi da dretg eifer il cantun.

Sche nosa regenza sa sefutar d'in rapport d'ina cummissiun parlamentara installada dil Cussegl grond sco istanza sur ella - il qual muossa e documentescha minuziameins co uffecis ed istanzas cantunales han ignorau senza consequenzas in cartel da prezis ella branscha da construcziun e persunter persequitau il burgheis, che ha fatg paleis quei, illegalmeins cun acziuns pli che arbitraras davart dalla polizia - lu fa quei piarder tutta confidanza en nosa democrazia, tier la quala ina controlla effizienta dall'executiva entras il parlament s'auda sco il stadi da dretg.

Quei ein mo dus exempels per la digren dil funcziunar da nies stadi, per confirmar pli concret l'analisa da Tschuor en quei grau. Quels savessan vegnir multiplicai.

Nies stadi democratic e da dretg sebase sin la veglia dil pivel tenor las constituiuns e le

schas adoptadas da quel. Las valurs ch'els dretgs fundamentals garanti en quellas representan e concentradas egl essenzial el principi dalla buna fei ein buca mo da respectar entras las autoritads statalas, ellas duein e san cunzun esser muossavias per burgheis e burgheis el secutener e sedepurtar en viers in l'auter e quei tuttavias, sper las obligaziuns giuridicas, sco «sensori human» - formulaus bein da Tschuor - senza il qual negina societad sauna funcziunescha sco basa indispensabla per la democrazia. Secapescha che quei ei onz pli grev sch'ei dat davart d'autoritads e persunalitads publicas enstagl da buns exempels tals zun schliats. E cheu stuein nus nuota encurir pli lunsch tier Trump ni Putin e consorts. Quels muossan denton fetg bein nua mintga bandunar la buna fei sa menar era tier nus. Sche nos fundamentalists e populists han buca la medema pussanza sco ils numnai, vul quei buca dir ch'els seigien meins prigulus. Aschiditg ch'els vulan mo esser autocrats - encunter la democrazia ch'els perdeghechan, survesend ch'il pivel ein buca mo els e lur adherents, - tonscha denton in clar adatg a Morgarten da tuttas e tuts da buna fei. Cun lur manzegas e manipulaziuns evidentas sedisqualificeschan ils ins sco ils auters sesez.

Vid tgei ed a tgi crer ei segir ina buna damonda. A negin e gnanc a sesez ei buca la buna risposta. Agir adina da buna fei suentier l'atgna cunscienza, crer a sesez e viver aschia ch'ins sa era far quei, ei la mia. Quei sa e sto era esser la devisa contagiata per il beinnesser da nus tuttas e tuts. «Canons» e «codex» ein suentier il concil Vaticanum II gnanc pli ella Baselia catolica ils muossavias absoluts, mobein l'atgna cunscienza, secapescha bein formada, quei ch'ei denton pilver buca sempel e mai stau sempel.

*Anteriu advocat e derschader, derschader federal e president dalla dertgira federala.



Il ensemble vocal Incantanti preschenta, sut la direziun da Christian Klucker ina versiuon nova da «La vatga sgulanta». FOTO MAD

Las vatgas sgulantas en il «Va Bene»

(fb/bt) Tschintg giadas preschenta il ensemble vocal Incantanti la sia versiuon ova da «La vatga sgulanta» en l'ustaria «Va Bene» a Cuira. La premiera da l'eventiment cultural-culinaric ha lieu gia la sonda proxima. Il ensemble vocal Incantanti ha cuntanschi atenziun publica cun ses uschenumnads «choricals» - ina singulara maschaida da gieu musical e chant che involva tut ils senns dal public, preschentads durant ils pasts. Las inscenaziuns dals Incantanti pledentan oramai betg mo tut las avainas culturalas d'aspectaturas ed aspectaturs, mabain quels pon gudair il medem temp ina purschida culinarica. A partir da la sonda proxima capita quai a chaschun da tschintg represchentaziuns en l'ustaria «Va Bene» a Cuira. Cun «La vatga sgulanta.remix» cumbinescha l'ensemble, sut la reschia da Felix Benesch e la direziun musicala da Christian Klucker, las culminaziuns da lur produziuns precedentas «Boarding» e «Take off», inscenond danov parts da quellas.

Novaziuns e surprasas

«La vatga sgulanta.remix» raquinta istorgia che han in connex central cun la gastronomia ed il turissem. «Igl è, per uschè da dir, la quintessenza da las produziuns da plirs onns, durant ils quals nus ans essan occupads cun choricals a chaschun da diners», di il reschissur Benesch. «Cun diversas ideas novas e las experientschas dals tschintg choricals preschentads, avain nus pudì integrar bleras ideas novas e baininqual surpraisa per la versiuon actuala», aschunta il dirigent Christian Klucker. Qualas ch'èn las novaziuns e las surpraisas pon visitadras e visitaders vegnir a savair a partir da sonda proxima. I pon alura giudair tschintg produziuns che han lieu il decurs da quest onn e l'onn che vegn.

La premiera da «La vatga sgulanta.remix» ha lieu la sonda dals 10 d'october davent da las 19.00 en l'ustaria «Va Bene» a Cuira. Las ulteriuras represchentaziuns han lieu ils 21 da november, ils 13 da favrer, 27 da mars ed ils 2 d'october 2021. Il dumber da post è limità.

La «Tavla Naira»

■ (fmr) La Quotidiana porscha a partir da quest onn ina «Tavla naira». Las tavlas nairas èn u eran pli baud las affischas cun tut las infurmaziuns uffizialas, da naschientschas enfin mortoris, cun avis ed infurmaziuns da la vischnanca u da societads communalas. Tar la «Tavla naira» da La Quotidiana sa tracti era dad in «plaz cumin», dad ina part da la gasetta betg realisada da la redacziun FMR, mabain creada cun contribuziuns inoltradas da lecturas e lecturs: opiniuns, forum, necrologs, fo-

tografias etc. Las contribuziuns ston esser signadas cun num da l'autur u da l'autura. I vegnan publicadas mo contribuziuns rumantscha e talas che sa tegnan vi da la buna maniera. Las contribuziuns na vegnan betg indemnidadas cun in onurari. La redacziun FMR selectescha e redigia tenor basegn.

Vossas contribuziuns pudais trametter a la redacziun FMR: redacziun@fmr.ch, ubain per posta: FMR, Fundaziun Medias Rumantschas, Via da Masans 2, 7000 Cuira.

— FMR FUNDAZIUN
| MEDIAS
RUMANTSCHAS



Haltet mich nicht auf,
wenn der Herr hat Gnade zu meiner Reise gegeben.
Lasst mich, dass ich zu meinem Herren ziehe.
Moses, 24,56

Cumiau ed engraziament

En tgeua tristezia ed engraziivladad prendin nus cumiau da mia cara ora e nosa cara onda

Martina Klaiss

14. März 1929 bis 8. Oktober 2020

Adressa: Claudia Klaiss
Via Caltgadira 17
7166 Trun

En cordiala regurdientscha:
Augustin Klaiss, frar
Claudia Klaiss e Norbert Lakotta, niazza
Therese e Norbert Keller-Curiger, niazza
Magnus Klaiss, nevs
Jacqueline e Marius Klaiss Brons, niazza
Chris e Petra Klaiss cun Sandra e Vivien, nevs

Cun gronda stem, engaschi e carezia eis ella vegnida accumpignada e tgirada ella Casa Sogn Martin a Trun, in grond engraziament. Nus engrazien era a tuts che han fatg ad ella cumpignia e segidau cun ella durent sia veta.

La sepultura ha liug gliendisdis ils 12 d'october 2020 allas 14:00 en baselgia parochiala a Trun. Nus seregurdein dalla defuncta el rusari dumengia ils 11.10.2020 allas 19:00.